

El llenguatge

La persona a qui ho dic

Construccions com «Els que més hi confiava em van fallar» i «La que li vaig escriure no en sabia res» són, sens dubte, populars, però no admissibles en bona sintaxi. Són sovint, a més, de significat poc clar o francament ambigües, i cal, per tant, que siguin evitades, si més no en la llengua escrita, que no compleix, com l'expressió oral, amb el suport d'explicacions addicionals, si el cas ho exigeix. Les construccions correctes corresponents serien les següents: Aquells en qui més confiava em van fallar i Aquella a qui vaig escriure no en sabia res.

En aquestes construccions intervé una oració subordinada relativa de les anomenades relatives substantives. En una proposició com Encara tinc el calendari que li vaig prometre, l'oració subordinada que li vaig prometre és anomenada relativa adjectiva perquè fa la funció d'un adjectiu i és un complement del nom calendari. En una proposició com Qui té gana somia pa, l'oració subordinada qui té gana és anomenada substantiva perquè fa la funció d'un nom: subjecte de somia pa. Moltes d'aquestes proposicions complexes (amb una subordinada relativa substantiva) es resolten ben correctament d'una manera espontània. Però quan el terme relatiu d'una d'aquestes subordinades representa un complement de la pròpia oració introduït per una proposició, no tothom encerta la solució adequada: cal servir-se, aleshores, si es tracta d'una designació personal, del pronom aquell com a antecedent, seguir de la preposició que assenyala la funció sintàctica i d'un dels termes relatius que a ell qualifica: Aquella a qui vam escriure, Aquella de qui diuen, Aquella de la qual espero, Aquells en qui pensem, etc.

Però ens hem referit més d'un cop a la funció gramatical que poden exercir certs substantius de valor genèric, com cosa, causa, fet, raó, etc., especialment com a antecedents dels relatius neutres. I hi voldríem afegir que, analogament, en les construccions que ens ocupen, alguns substantius també de valor genèric, però de designació personal, com gent, persona, personatge, home, dona, etc., poden concórrer amb el pronom aquell: La gent en qui més confiava em va fallar. La persona a qui vaig escriure no en sabia res.

Albert Jané